

eam. Quid est quod exposuim? Si intelleximus: attende ipsius verba in euangelio: **A**mē amē dico vobis inq̄t: nisi granū frumenti cadens in terrā mortuū fuerit ipsū solū manet: si autē mortuū fuerit multū fructū affert: hoc ibi ait: vbi etiā dixit: **C**ū exaltatus fuero a terra oīa trahā ad meipm. Nisi granū frumenti inq̄t cadens in terrā mortuū fuerit ipsū solū manet: si autē mortuū fuerit multū fructū affert. Ergo illi grano multa seges debebat: sed expecta: mortificetur adhuc: quia granū nisi in terrā ceciderit et mortificatū fuerit solū remanet. Ergo solus erat anteq̄ esset mortificatus. Propterea et Petrus nō dū habebat tales vires: accepturus erat vires sequēdi: non habebat p̄cedendi. Propter christū enī: id est p̄pter confessionem noīs christi quo christiani sum⁹: nemo mortuus est aī christi: ne forte occurrat nobis: multi enī mortui sunt et martyres sunt: multi et p̄phetae passi sūt: nō tamē ideo moriebant q̄ prenūciabant christū: sed quia peccata hominū dicebant in eos: et eorū iniquitatib⁹ liberius resistebāt: et habent inter martyres. Iuste etenī si nō p̄ nominis christi cōfessione: tamen pro veritate occisi sūt. Et q̄ adeo aut pro ip̄o nomine: id est p̄ confessione noīs christi nemo mortuus est: aīq̄ granū illud caderet in terrā: cuius ex p̄sona dictū est: singularis ego sum donec trāseam: vt et ipse Iohānes qui recens interfectus erat: ab iniquo rege donatus puelle saltatrici: nō p̄pter hoc interfectus esset quia confessus est christū. Potuit itaq̄ et inde occidi et hoc a multis: Si p̄pter aliud occisus est ab vno: quāto pot⁹ p̄pter christū potuit occidi ab ip̄is qui occiderūt christum? Prohibebat enī christo testimoniū Iohannes. Alii qui audiebāt christū ip̄m occidere volebāt: et eū qui testimoniū p̄hibebat nō occidebāt. Quia enī si fieret impetus p̄pter christū in Iohānem: nō negaret. Erāt q̄ppe in illo vires magne quibus appellatus est amicus sp̄si. Magna in illo gr̄a: magna excellētia: inf̄ natos mulierū nemo exurrexit maior Iohāne baptista. Ergo in illū impetus factus est q̄ nō habebat tales vires. Fit et impet⁹ in Petrū: nō fit in Iohānem. Etenī vires ipsas Petrus post accepit: tūc infirm⁹ fuit. Pro christi nomine ille interrogat qui vires nō habebat. Ille qui habebat vires: nō patit p̄secutiōem p̄pter christum: ne pro nomine

christi aīcederet christū. Non occiditur a iudeis qui p̄hibebat libere testimoniū christo quē occiderūt iudei: et occidit ab Herode quia dicebat ei: non tibi licet habere uxorem fratris tui. Neq̄ enī frater eius sine posteiitate decesserat. Pro lege quidē veritatis: pro equalitate: pro iusticia: ideo sanctus: et ideo martyr: sed non tū pro illo nomine quo christiani sum⁹. Quare hoc: nisi vt impleteretur: singularis ego sum donec trāseam:

Explicit Tractat⁹ de p̄s. CXL
Incipit Tractat⁹ de p̄s. CXLI

Prefatio.

Solēnitati martyriū sicut deuotio celebratū v̄re: ita nostre seruitutis sermo debet. S̄ meminisse oportet caritatē vestrā: hesternā die q̄ m̄lra dicta sunt. Nō enī quia propter auiditatē in terrous oris vestri: p̄ totū sermonē tāq̄ recentes affuistis: p̄pterea obliuisci debem⁹ infirmitatis cōmunis: primo quia et bono rare oportet verba p̄clara sicut scriptū est: **P**reclara autē verba sapiētie sūt. B̄ni dei sunt: p̄ nos tāq̄ p̄ vascula vobis ministratur: et si fictilia sūt vasa: sed panis celestis est. Ap̄tus dicit: **H**abem⁹ thesaurū istū in vasis fictilibus vt eminētia virtutū sit dei. Qui autē thesaurus: idē et panis. Nā si nō idem esset thesaurus et panis: non de ip̄o thesauro alibi scriptū esset: **T**hesaur⁹ dei desiderabilis requiescit in ore sapiētis: vir autem stultus glutit illū. Cū admonem⁹ caritatē vestrā: vt ea q̄ audiendo tāq̄ v̄tre mēoria p̄ditis: rursus reuoluēdo et cogitādo quodammodo ruminetis. **H**oc ē enī thesaurus desiderabilis: req̄escit in ore sapiētis: vir autē stultus glutit illū. Breuiter dixit: sapiēs ruminat: stult⁹ nō ruminat. **H**oc autē apte et latine quid est: **S**apiēs cogitat ea que audierit: stultus autē audita obliuioni tradit. Neq̄ enim propter aliud in lege mūda ea dicta sūt animalia que rumināt: immūda q̄ non rumināt. Nā creatura dei oīs mūda est. **A**rtifici deo: tā mūd⁹ ē agn⁹ q̄ porc⁹. Creauit enī omnia bona valde: et omnis creatura dei bona ē. **S**icut apostol⁹. **E**t omnia mūda mūdis. Cū ergo in natura vtrūq̄ sit mūdū: significatōe tamē agnus significat aliquid mūdum: porcus significat aliquid immūdum. **A**gnus significat innocentiam sapiētie ruminātis:

porcus significat immūditiam stulticie obliuiscētis. Breuis psalmus pro solennitate dictus est: videamus an possit etiam breuiter tractari.

Expositio psalmi.

Voce mea ad dñm clamaui: Sufficeret: voce ad dominuz clamaui: forte non frustra additū est mea. Multi enī clamant ad dñm: nō voce sua: sed voce corpis sui. Homo ergo interior in quo cepit: habitare christus per fidem: voce sua non strepitu labiorū: sed in affectu cordis clamat ad dñm. Nō vbi homo audit ibi de⁹ audit. Nisi voce pulmonū: et laterū: et lingue clames: homo te nō audit. Cogitatio tua clamor est ad dominū. Voce mea ad dominū clamaui. Voce mea ad dñm deprecatus sū. Quod dixit clamaui: exposuit euz dixit deprecatus sū. Clamant enī ad dñm: et qui blasphemāt. Insuperiori versu clamorē posuit: in sequenti clamores exposuit. Quasi exigeret quo clamore clamaui ad dñm: ad dñm inquit deprecatus sū. Clamor me⁹ deprecatio mea: non cōiutium: non murmur: non blasphemā. **Effundo ante eū p̄cem meam:** Quid est ante eū: In p̄spectu eius. Quid est in cōspectu ei⁹: Tibi videt. Tibi aut nō videt: Ita enī dicimus vbi videt: quasi alicui nō videat. Sed in isto cetu rerum corpalum vident et hoīes: vident et animalia: ille aut videt: et vbi homo nō videt. Nā cogitationem tuā nullus hoīm videt: deus aut videt. Tbi ergo effunde p̄cē tuā: vbi solus ille videt qui remisit. Nā in abscondito te dñs Iesus christus iussit orare: sed si agnoscas cubiculū tuū et mūdās: ibi rogas deum. Cum aut oratis inquit: nolite fieri sicut hypocrite: qui stāt in plateis et vicis orātes: vt videant ab hominibus. Tu aut cū oras intra ī cubiculū tuū: et claude ostiū: et deprecare deū tuum in occulto: et qui videt in occulto reddet tibi. Si hoīes redditori sūt: effūde ante homines p̄cē tuā: Si de⁹ redditor⁹ ē: effunde ante eū p̄cē tuā et claude ostiū: ne temptator ingrediatur. Tēptator nō cessat pulsare vt irrūpat: si clausū inuenerit trāsit. Iō apostolus: quia ī nostra potestate est ostiū claudere: ostiū cordis nō parietū: ibi enī et cubiculū: quia ergo in potestate nostra est

Alia lra. † In conspectu eius orationē.

hoc ostiū claudere: Neq; detis inq̄t locū diabolo. Etenī si intrauit et possedit: attēde quia tu negligēter clausisti: aut claude re neglexisti. Quid est aut claudere ostiū: Hoc ostiū tāq; duas habet valuas: cupiditatis: et timoris: Aut cupis aliqd terre nū et hac intrat. Timoris ergo et cupiditatis ianuam claude contra diabolu: ap̄i ad christuz. Quō ipsas valuas aperis ad christū: Cupiendo regnū celoz: timendo ignē gehēnarū. Per cupiditatē seculi diabolus intrat: per desiderū vite eterne christus intrat. Per timorē penarū t̄paliū diabolus intrat: per timorē ignis eterne christus intrat. Ecce martyres clausērūt ianuam p̄tra diabolu: christo aperuerūt. Promisit eis multa mūdus iste: miserūt: clausērūt valuā cupiditatis aduersus diabolu. **Quinā ē mūdus iste bestias: ignes: crucēs: nō timuerūt: clausērūt timoris valuā cōtra diabolu.** Videam⁹ si aperuerūt illā christo. Qui confessus me inquit fuerit coram hoībus: confitebor illū et ego corā patre meo qui ē in celis. Amauerūt ergo regnū celozū: vbi eos cōfitebit christ⁹. Quōmodo eos confessurus est christus: Veni te benedicti patris mei: percipite regnum quod vobis paratū est ab origine mūdi. Confitebitur illos ad dexterā positos. Videam⁹ si et timoris valuā christo aperuerūt: quā diabolo clausērāt. Uno eodēq; loco dñs monet hoc: vt et diabolo claudas: et tibi apiatur. Nolite inq̄t timere eos qui corpus occidit: atq; aut nō possūt occidere. Monuit vt timoris valua in faciē diabolo elideretur. Ergo nihil est timēdū: Non ergo apitur aditus timoris christo: q̄ clausus ē diabolo: Statim subiecit tāq; dicēs: **Exclusisti illū: aperi mibi.** Sz eū timete inquit qui habet potestatē et aiām et corpus occidere in gehēnā ignis. Nā ergo si credidisti et aperuisti christo: claude cōtra diabolu. Intus est christ⁹: ibi habitat: Effunde ante eū p̄cē tuā: noli querere: vt de longe te exaudiat. Nō enī longe est sapientia dei: que p̄tēdit a fine vsq; ad finē fortiter: et disponit oīa suauiter. Ecce intus est ap̄te: ante eū effunde p̄cē tuaz. Tbi sūt aures eius: q̄a neq; ab oriēte: neq; ab occidēte: neq; a desertis montibus: quoniam deus iudex est. Si iudex est: qualem causam geras in corde tuo vide. **Effundā ante eum p̄cēs meā. Tribulationē meā in cō**

Alia lra. † In ipsum p̄nu: co.

specu ei⁹ annūciabo. **R**epeating est: et in superiorib⁹ duobus versib⁹: et in his sequētib⁹ sentētie due sūt: s; vtraq; bis dicta. **U**na est illa: Voce mea ad dñm clamavi: voce mea ad dñm deprecār⁹ sum. **A**ltera est: Effundā ante eū precē meā: tribulatio nem meā in p̄spectu eius annūciabo. **Q**uōd enī est: ante eū: hoc est: in cōspectu eius: et qđ est: precē meā effundā: hoc est: tribulationē meā annūciabo. **Q**uādo hoc facit? **I**n p̄secutiōe posit⁹ loquit. **C**um deficit a me spūs me⁹: **Q**uare deficit spiritus tuus o martyr in tribulatiōe posite? **U**t non mihi arrogē vires meas: vt sciam qđ alius in me operat ipsam virtutē. **C**um autē vos tradēt iudicib⁹: sicut monuit dñs quos martyres facere volebat: Nolite cogitare qđ loquamini: nō enī vos estis qui loquimini: sed spūs p̄ris vestri qui loquit in vobis. **E**rgo deficiat spūs tuus: loquat spūs dei. **M**erito eos paupes facere volebat spūs: **B**eati inq̄t paupes spūs: qm̄ ipoz est regnū celoz. **B**eati ḡ paupes spūs suo: diuites spūs dei. **O**m̄is enī hō qui spm̄ suū sequit: superbus est: **S**ubde spm̄ tuū: vt capiat spm̄ dei. **I**bat in culmē: refideat in vallē. **S**i ierit in culmē: denatat ab illo aqua: si in valle refederit: implebit ex ea: et fit ille venter de quo scriptum est: **F**luminā aque viue fluent de ventre eius. **E**rgo cū deficit a me spūs meus in p̄spectu tuo: annūciaui tribulationē meaz: humilis factus confitēs tibi: deficiēte spūs meo: cū sim plenus spūs tuo. **E**t audierūt forte hoīes: qđ defecit in me spūs meus: et desperauerūt de me et dixerūt: **L**epim⁹ eū et oppressimus eum. **E**t tu cognouisti semitas meas. **I**lli enim me reiectum putabant: tu me statē cernebas. **I**lli qui p̄sequebāt et cōprehēderāt implicatos putabāt pedes meos: s; illis obligati sunt pedes et ceciderunt: nos autez surrexim⁹ et erecti sumus. **O**culi mei semp ad dñm: qm̄ ipse euellet de laqueo pedes meos: perseveraui ambulando. **Q**ui enī p̄seuerauerit vsq; in finem hic saluus erit. **I**lli oppressuz me putabāt: sed ego ambulabā. **U**bi ambulabā: **I**n semitis quas illi nō videbāt qui me captum putabant: in semitis iusticie tue: in semitis preceptorū tuozū. **T**u enī cognouisti semitas meas: persecutor nō eas cognouit: nā non in eis mihi inuideret si in eis mecū ambularet. **Q**ue sunt iste semite: nisi vie ille de quib⁹ alio loco dicit: **N**ō dicit: viā impiorū nō nouit: nouit viā iustozū: et via impiorū peribit. **Q**uod enī non nouit peribit: mult⁹ locis scripture inuenim⁹: quia dei agnoscere seruare est: dei agnoscere custodire est: nō autē agnoscere damnare est. **U**nde enī qui nouit omnia dicturus est in fine: nō noui vos: **N**on inde gaudeāt et dicāt: nō puniemur: qđ nō nouit nos iudex. **I**ā puniti sunt si eos nō nouit iudex. **Q**ue ergo sunt vie quas nouit dñs: ipse hic dicte sunt semite: quo ait: tu cognouisti semitas meas. **O**m̄is enī semita via est: non omnis via semita est. **Q**uare ergo semite vie sunt dicte: nisi qđ anguste sunt: **V**ia lata impiorū: via angusta iustozū. **Q**ue via ipse et vie: quēadmodū que ecclesia: ipse ecclesie: et qđ celū et ipsi celi: **P**luraliter dicit et singulariter dicit: p̄pter vnitatē ecclesie vna ecclesia: vna est colūba mea: vna est matris sue: p̄pter cōgregatiōes fraternas p̄ loca multe sūt ecclesie. **E**cclēsie inquit iude que erāt in christo gaudebāt: qđ ille qui nos p̄sequebāt nūc euāgelizat fidem: quā aliquando vastabat: et in me glorificabat deum. **E**cclēsiā sic dixit: et vnam ecclesiā sic dicit. **S**ine offēsiōe estote iudeis: et grecis: et ecclesie dei. **S**ic ergo et vie et via: et semite et semita. **Q**uare semite: et quare semita: **Q**uomō quare ecclesie et ecclesia rationem reddidim⁹: debemus et hic reddere rationem. **S**emite dicte sunt dei: quia multa precepta sunt: et qđ eadē multa precepta ad vnū redigūt: qđ plenitudo legis caritas: **P**ropterea vie iste in multis preceptis ad vnum colligūtur et vna dicitur: quia via nostra caritas est. **V**ideam⁹ si caritas via est. **A**udiam⁹ aplūm: **E**t adhuc supeminētiōrē viam vobis demonstro. **Q**uam dicitis o apostole supeminētiōrē viam: **Q**uā dico audi: **S**i linguis hoīum loquar et angelozū: caritatē autē nō habeā: factus sum velut eramētū sonās: aut cymbalum tinniēs: **E**t si habuero p̄phetiā et sciero om̄ia sacramēta et omnē scientiā: et si habuero omnē fidē ita vt montes trāsferam: caritatē autē non habeam nihil sum: **E**t si distribuero oīa mea pauperib⁹: et si tradidero corpus meū vt ardeā: caritatez autē non habeā nihil mihi prodest. **E**rgo caritatē dixit supeminētiōrē viam. **A**d magna via ista fratres: magnū miraculū habet hec via. **C**erte quia supeminētiōrē: excellētiōrē. **H**oc enī supeminet quod excel-

storū et via impiorū peribit: **N**ō dicit: viā impiorū nō nouit: nouit viā iustozū: et via impiorū peribit. **Q**uod enī non nouit peribit: mult⁹ locis scripture inuenim⁹: quia dei agnoscere seruare est: dei agnoscere custodire est: nō autē agnoscere damnare est. **U**nde enī qui nouit omnia dicturus est in fine: nō noui vos: **N**on inde gaudeāt et dicāt: nō puniemur: qđ nō nouit nos iudex. **I**ā puniti sunt si eos nō nouit iudex. **Q**ue ergo sunt vie quas nouit dñs: ipse hic dicte sunt semite: quo ait: tu cognouisti semitas meas. **O**m̄is enī semita via est: non omnis via semita est. **Q**uare ergo semite vie sunt dicte: nisi qđ anguste sunt: **V**ia lata impiorū: via angusta iustozū. **Q**ue via ipse et vie: quēadmodū que ecclesia: ipse ecclesie: et qđ celū et ipsi celi: **P**luraliter dicit et singulariter dicit: p̄pter vnitatē ecclesie vna ecclesia: vna est colūba mea: vna est matris sue: p̄pter cōgregatiōes fraternas p̄ loca multe sūt ecclesie. **E**cclēsie inquit iude que erāt in christo gaudebāt: qđ ille qui nos p̄sequebāt nūc euāgelizat fidem: quā aliquando vastabat: et in me glorificabat deum. **E**cclēsiā sic dixit: et vnam ecclesiā sic dicit. **S**ine offēsiōe estote iudeis: et grecis: et ecclesie dei. **S**ic ergo et vie et via: et semite et semita. **Q**uare semite: et quare semita: **Q**uomō quare ecclesie et ecclesia rationem reddidim⁹: debemus et hic reddere rationem. **S**emite dicte sunt dei: quia multa precepta sunt: et qđ eadē multa precepta ad vnū redigūt: qđ plenitudo legis caritas: **P**ropterea vie iste in multis preceptis ad vnum colligūtur et vna dicitur: quia via nostra caritas est. **V**ideam⁹ si caritas via est. **A**udiam⁹ aplūm: **E**t adhuc supeminētiōrē viam vobis demonstro. **Q**uam dicitis o apostole supeminētiōrē viam: **Q**uā dico audi: **S**i linguis hoīum loquar et angelozū: caritatē autē nō habeā: factus sum velut eramētū sonās: aut cymbalum tinniēs: **E**t si habuero p̄phetiā et sciero om̄ia sacramēta et omnē scientiā: et si habuero omnē fidē ita vt montes trāsferam: caritatē autē non habeam nihil sum: **E**t si distribuero oīa mea pauperib⁹: et si tradidero corpus meū vt ardeā: caritatez autē non habeā nihil mihi prodest. **E**rgo caritatē dixit supeminētiōrē viam. **A**d magna via ista fratres: magnū miraculū habet hec via. **C**erte quia supeminētiōrē: excellētiōrē. **H**oc enī supeminet quod excel-

Alia fra.
In deficiē
do et me sp̄
ritum meū.

suus est. **N**ihil excellens est via caritatis: et non in illa ambulat nisi humiles. **H**as ergo semitas dicit precepta caritatis. **T**u ergo inquit cognouisti semitas meas. **T**u nosti: quia quod pro te patior: amore patior. **T**u nosti: quia caritas in me omnia tolerat. **T**u nosti: quia et si trado corpus meum ut ardeam: habeo illas sine qua illud non prodest homini. **Q**uis autem nouit vias istas homines fratres mei: nisi vere ille cui dictum est: tu cognouisti semitas meas? **O**mnia enim facta humana ante oculos hominum incertum est quod corde fiat. **E**t quoniam multi impij metentes semetipsos ex se metipsis dicunt de nobis quod ista in ecclesia querimus: honores: laudes: utilitates temporales. **O**mni multi dicunt: me propterea loqui vobis: ut acclametis et laudetis me: et hanc me habere finem: et hanc intentionem cum loquor. **E**t quomodo eis ostendo non ea intentione me loqui? **R**estat ut deo dicam: tu cognouisti semitas meas. **Q**uomodo illi sciunt quod nec vos scitis? **Q**uomodo illi sciunt quod vix ego scio? **N**ec enim meisus diiudico: **Q**ui enim iudicat me dominus est. **N**escio quid de se Petrus nesciens presumpsit: et aliud videbat in viribus eius medicus. **E**rgo pie pureque clamet ad dominum: quia vere clamat: tu cognouisti semitas meas. **S**ed vis ut ducat te per istas semitas? **N**o mitis: esto mansuetus: non serox: non superbus: non excussa et erecta ceruice: sicut equus et mulus quibus non est intellectus. **C**um enim fueris mitis: cum fueris mansuetus: insidebit dominus et ducet te per vias suas. **B**iriget enim mitis in iudicio: docebit mansuetos vias suas. **T**u ergo cognouisti semitas meas. **I**n via hac qua ingrediebar: absconderunt mihi muscipula. **V**ia hec qua ingrediebar christus est: ibi illi absconderunt muscipula qui persequuntur in christo propter nomen christi. **I**bi ergo absconderunt muscipulam mihi. **Q**uid in me zelant? **Q**uid in me persequuntur quod christianus sum? **S**i hoc persequuntur quod christianus sum: in via quam ingrediebar absconderunt mihi muscipula. **Q**uantum in ipsis est: in via qua ingrediebar ipsi absconderunt muscipula mihi. **Q**uam tum ad eorum cupiditatem pertinet: quantum ad eorum conatum: quantum ad eorum votum: in ipsa via me voluerunt habere muscipulam qua caperer. **S**ed nouit dominus viam iustorum: et tu cognouisti semitas meas. **H**oc quidem illi voluerunt: sed tu eos non permisti in te ponere scandalum: quia tu es via mea.

Mala ista.
† amulabā.
† laqueum.

Nam et heretici in nomine christi nobis volunt abscondere scandalum: et ipsi falluntur. **Q**uod se in hac via putant ponere: extra vias ponunt: quia et ipsi extra vias sunt. **M**uscipulam ponere non possunt ubi ipsi non sunt. **S**ed dictum est hoc secundum cupiditatem eorum: secundum votum et opinionem eorum. **N**am expresse alibi dictum est: **I**uxta semitas scandalosa posuerunt mihi. **H**oc quod dictum est in via: secundum cupiditatem eorum et votum dictum est: **I**llud quod dictum est iuxta viam: id est iuxta semitas: secundum veritatem dictum est. **R**euera enim non ponunt in semita: non ponunt in ipsa via: quia christus est via. **S**ane iuxta semitas ponunt: non eos christus sinit ponere in via: ne non sit qua eam. **S**init tamen eos ponere iuxta vias ut de via non declinemus. **I**n via se putat ponere scandalum paganus: quando mihi dicit: **C**olis deum crucifixum. **R**eprehendit crucem christi quam non intelligit. **I**n christo se ponere putat quod iuxta viam ponit. **N**on egrediar a christo: et non incido in muscipulam. **I**nsultet ille: crucifixo christo: videam ego in frontibus regum crucem christi. **Q**uod irridet: ibi saluor. **N**ihil est superbius egroti qui deridet medicamentum suum. **S**i non derideret: acciperet et ipse et sanaretur. **C**ruix illa si gnum est humilitatis: ille autem superbia nimia non agnoscit unde sanetur tumor anime sue. **S**i autem ego agnosco in via ambulo. **A**lterque adeo de cruce non erubescit: ut non in occulto loco habeat crucem christi: sed in fronte portet. **M**ulta sacramenta aliter atque aliter accipimus. **Q**uedam sicut nostis ore accipimus: quedam per totum corpus accipimus. **Q**uia vero in fronte erubescit ille qui dicit: **Q**ui me erubuerit coram hominibus erubescam eum coram patre meo: qui in celis est: ipsam ignominiam quodammodo et quam pagani derident in loco pudoris nostri constituit. **A**udis hominem insultare impudenter et dicere: frontem non habet. **Q**uid est frontem non habet? **I**mpudens est. **N**on habeat nudam frontem: tegat eam crux domini mei. **E**rgo in via qua ingrediebar: absconderunt muscipulam mihi: quantum in ipsis est: nam iuxta viam posuerunt: ego autem tutus ero si de via non recessero. **I**gnoras quia in medio laqueorum ingredieris: ait scriptura: **Q**uid est in medio laqueorum? **I**n via christi: et hinc laquei et hic laquei. **L**aquei a dextris: laquei a sinistris. **L**aquei a dextris prosperitas seculi: laquei a sinistris aduersitas seculi. **L**aquei a dextris promissiones:

laquei a sinistris terrores. Tu in medio laqueorum ingredi: a via noli discedere: nec pmissio te capiat: nec terror elidet. In hac via qua ingrediar abscondentur muscula mibi. **C**onsideraba ad dexteram et videba: In dexteram considerabat et videbat: in sinistra qui considerat excecatur. Quid est in dexteram considerare: Ubi erunt illi quibus dicit: Venite benedicti patris mei possidete regnum. Erunt enim quidam in sinistra: quibus dicit: Ite in ignem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius. Fremete ergo toto mundo et minante in persecutoribus: crebrescentibus vinctis insultationibus hominum atque terroribus: ille contempnens presentia: respiciebat in futura: attendebat in dexteram ubi futurus est: ubi esse meditabatur illuc attendebat: et ideo omnia ferebat. Illi autem qui persequerentur non videbant: Ideo cum diceret: Consideraba ad dexteram et videba: secutus ait: Et non erat qui cognosceret me. Cum enim toleras omnia: quis nouit quid attendas: vtrum ad dexteram oculis dirigas an in sinistra: In eo quod toleras si laudem hominum queris: in sinistra attendisti. In eo quod toleras si pmissio dei queris: in dexteram attendisti. Attendisti in dexteram videbis: attendisti in sinistra excecaberis. Sed et cum vides ad dexteram: non erit qui te agnoscat. Quis enim te consolabit nisi dominus: cui dicis: Et tu cognouisti semitas meas: Nec erat qui cognosceret me. **P**erijt fuga a me: Tanquam circumclusum se dicit: perijt fuga a me. Insultet persecutores: Oppressus est: captus est: circumclusus est: victus est: perijt fuga ab illo. Ab illo perijt fuga qui non fugit: qui autem non fugit patitur quicquid potest pro christo: id est non fugit animo. Nam corpe fugere licet: concessum est: permissum est: dominus dicente: Si vos persecuti fuerint in vna ciuitate: fugite in alteram. Qui ergo non fugit animo: perijt ab illo fuga. Sed interest quare non fugiat: quare circumclusus est: quare captus est: an quare forte est. Et a capto perijt fuga: et a forte perijt fuga. Que ergo fuga cauenda est: que fuga a nobis pereat: Be qua dominus dicit in euangelio: Quia pastor bonus animam suam ponit pro ouibus suis: mercenarius autem et qui non est pastor cum viderit lupum venientem fugit. Cum viderit predonem: quare fugit: Quia non est ei cura de ouibus. Talis fuga ab isto perierat: siue ab ipsius capitis persona accipiamus hanc vocem illius christi domini: qui pro omnibus mortuus est: siue a membris eius

martyribus nostris: quare et ipsi pro fratribus passi sunt. Audi Joannem dicentem: Sicut enim ille animam suam pro nobis posuit: sic et nos debemus animas pro fratribus ponere. Sed cum illi ponit christus ponit: quare cum illi patiuntur persecutionem ipse clamat: quid me persequeris: Perijt fuga a me. Et non est qui requirat animam meam. Ergo non est qui exquirat animam ipsius: Elidit homines velle seuire in necem suam: velle effundere sanguinem eius: quomodo non est qui requirat animam eius: Et hoc duobus modis accipit. Quomodo perire fugam accipit duobus modis: quare et a capto et a forte perijt fuga: sic duobus modis queritur anima hominis: aut a persecutoribus: aut a dilectoribus. Ita ergo non est qui requirat animam meam. Be illis dicit: certe qui persequitur animam meam: et non querit animam meam. Si autem requiratur anima meam inueniet inherentem tibi. Et si noverunt eam querere: noverunt et imitari. Nam ut noveritis queri animam hominis et a persecutoribus: inde alibi dicitur: Confundantur et reuerantur qui querunt animam meam. **C**lamavi ad te domine dixi tu es spes mea: Quando toleraba: quando tribulabar: dixi tu es spes mea. Spes mea hic: ideo tolero. **P**ortio autem mea non hic: sed in terra viuentium. Bat deus portionem in terra viuentium: sed non aliquid a se extra se. Quid dabit amanti se: nisi se. **I**ntende ad orationem meam: quia humiliatus sum nimis. Humiliatus a persecutoribus: humiliatus in confessione: humiliatus se inuisibiliter: humiliatus ab hostibus visibiliter. Ergo ab illo visibiliter et inuisibiliter. Inuisibiliter erecti sunt iam martyres: visibiliter eriguntur: cum corruptibile hoc induerit incorruptionem in resurrectione mortuorum: cum et hoc ipsum in quod solus persecutores seuire potuerunt instaurat. Nolite timere eos qui corpus occidunt: animam autem non possunt occidere. Et quid perit: Quid occidunt: Vel hoc eis permittitur ut quod occiderint pereat: Non periet. Audi ipsius domini promissionem: Amen dico vobis: capillus capitis vestri non periet. Quid ergo de ceteris membris sollicitus es ubi capillus non perit. **E**ruer me a persecutoribus meis: A quibus putatis quod oret ut eruatur: Ab hominibus qui persequerentur: Ita vero ipsi homines sunt hostes nostri: Habeamus alios hostes inuisibiles: qui aliter persequuntur. Homo persequitur ut occidat corpus: persequitur alius ut illaqueat animam: Et ideo

Alia lra.
t deprecatione.

Alia lra.
t Libera.

per vasa sua: qz de illo dictum est: **O**perat in filiis diffidētie per vasa sua: id est hoies in quib⁹ operat: agit psecutionē corpis: vt intus fiat ruina cordis. Nam si cadēte corpore stat anima: muscipula cōminuta est: et nos liberati sumus. Ergo sunt et alij hostes nostri: a quib⁹ deprecari debem⁹ deū vt eruat nos: ne seducant nos: vel fractos molestijs secularibus: vel inductos illecebris. **Q**ui sunt isti hostes? **V**ideam⁹ si ab aliquo seruo dñi aperte describunt: ab aliquo milite perfecto: qui cū illis cōgressus est. **A**udi apostolū dicentem: Non est nobis colluctatio aduersus carnem et sanguinem. **N**olite quasi odia vestra puertere in homines: et eos vobis hostes existimare: et eorū inimicitijs vos cōteri putare. **I**sti homines quos timetis: caro et sanguis sunt: et nō est vobis colluctatio aduersus carnē et sanguinē. **S**ic voluit dicere: contemnens hominū mortalitatez. **E**t aduersus quos? **A**dversus principes inquit et potestates: et rectores huius mūdi tenebrarū harum. **E**xpaueras cum audires: rectores mūdi. **S**i rectores mundi istius: nunquid preter mūdū iturus es vbi illos nō patiaris? **P**reter mūdū iturus es vbi ab eis eruaris? **S**ic ergo accipe mūdi et tenebrarū harū rectores: nō rectores celi et terre. **N**am ipsa fabrica dei est. **C**elū et terra mūdus dicitur: et hoies mali mūdus. **Q**uare et isti mūdus? **Q**uia diligūt mundū: et ideo tenebre: qz et impij. **I**deoqz iam ex ipso numero creditibus multis: quid dicit apłus? **F**uistis aliquādo tenebre: nunc aut lux in dño. **A**nteqz essetis ergo lux: cū tenebre essetis: attēdite quē rectorē habuistis. **Q**uem rectorē habent iniqui: nisi diabolū: quomodo pij et fideles rectorē habēt christū? **E**rgo diabolū et angelos eius rectores mūdi appellauit: id est rectores dilectorū mūdi: rectores peccatorū: quod est tenebrarū haruz. **I**psos habem⁹ inimicos: a quib⁹ debem⁹ deprecari dñm vt eruamur. **A**udi mūdū: et mūdū aperte vno loco in scriptura sancta in euāgelio: mundū quem fecit deus: mundū quē regit diabolus: id est dilectores mūdi. **H**omines enī ipsos fecit deus: dilectores mūdi nō eos fecit. **M**undū enī diligere peccatū est: peccatū aut non fecit deus. **A**udi ergo vt dicere ceperā mundū et mūdū. **I**n hoc mūdo erat dictū est. **D**e quo dictū est: in hoc mūdo erat: nisi de sapiētia dei: qd est christus **J**esus: de qua d

ctum est qd paulo ante cōmemorauit: **P**ertendit a fine vsqz ad finem fortiter: et disponit omnia suauiter. **A**tingit enī vbiqz propter suā mūdiciā: et nihil inquinatū in illā incurrit. **E**rgo in hoc mūdo erat: et mūdus p ipm fact⁹ est: et mūdus eū nō cognouit. **A**udistis duos mūdus: mūdus per eū factus est: et mundus eum nō cognouit. **N**ō mundus qui factus est per **J**esum: ab illis principib⁹ et potestatib⁹ tenebraruz regit: sed mūdus qui nō cognouit **J**esum: id est dilectores mūdi pctōres et iniqui: superbi et infideles. **C**ū mūdus pctōres: **Q**uia diligunt mūdū: et diligēdo inhabitāt mūdū: quomō domus dicit⁹ et fabrica et inhabitātes. **B**ona domus plerūqz bona fabrica: et bona domus: qz boni conseruant in ea. **E**t caue domū istaz: qz mala est. **D**uobus modis dicit⁹ mala est domus hec: caue forte ppter ruinā ne aliquid cadat et te premat. **D**icit⁹ et sic alio mō: quēadmodū caue domū istā tam malā ne incurras in laqueū venātū: ne pauper opprimaris a diuite: ne fraudē aliquā patiaris. **Q**uomō ergo domus et domus: sic mūdus et mūdus. **Q**uare aut et iusti cū sint et ipi in mūdo nō dicunt mūdus: **Q**uia dicit apłus: **I**n carne aut ambulātes nō sm carnē militam⁹: cōuersatio aut nostra in celis est. **H**abitat hic iustus carne: sed corde cū deo est. **E**t ipse appellatur mūdus: si sine causa audit sursum cor: si autē est causa quare audit: sursum cor habet. **M**ortui enī estis dicit: et vita v̄ra abscondita est cū christo in deo. **Q**uorū aut vita hic est: id est quorū desiderū et amor hic erit: hic cōterit: hic implicatur: bene dicunt habitatores mūdi. **E**t bene dicunt mūdus illi qui habitāt in mūdo: sicut bene dicunt domus illi qui inhabitāt domū. **M**undus ergo et mūdus: mūdus per eum factus est: et mūdus eū nō cognouit. **E**cce mūdus factus est per dñm: ecce mūdus qui non cognouit dñm. **L**auda tu fabricam et amia fabricatorē: et noli amare habitare in fabrica: sed habita in fabricatore. **E**ruē me a persequentibus me. **Q**uoniam corroborati sūt sup me. **Q**uis dixit corroborati sunt sup me? **C**orpus chusti clamat: ecclesie vox est: mēbra chusti clamant. **M**ultum creuit numerus peccatorū: **Q**uoniam abundauit iniquitas: refrigescet caritas multoruz: **E**ruē me a persequentib⁹ me: quoniam corroborati sunt super me. **E**ruē de carcere

Alia fra.
Quia con-
fortati.

Alia fra.
Educa de
custodia.

Alia fra.
ad confitēdi.

animā meā vt confitear nomini tuo:
Carcer iste a priorib' varie intellectus est.
 Et fortasse iste est carcer: qui et scribit in ti-
 tulo. **Spelunca.** Titulus enī psalmi hui'
 ita se habet. **Intellectus ipsi David.**
cū esset in spelunca: oratio. Que spe-
 lūca: ipse et carcer. **B**uo quedā intelligēda
 p'posum': sed vnū cū intellexim' vtrunq;
 crit. **M**erita carcerē faciūt: Nam in vno
 quodā habitaculo: alteri domus est: alteri
 carcer est. **I**lli qui custodiūt boies inclu-
 sos: et si in domo sua custodiāt: illi qui ar-
 tius custodiunt in carcere sunt. **N**unquid
 et illi in carcere dicēdi esse sūt: **U**nū habita-
 culū et illi est et illi. **A**lteri fecit domū liber-
 tas: alteri carcerē seruitus. **Q**uibusdā er-
 go visū est: q' spelūca et carcer mūdus iste
 sit. **E**t hoc orat ecclesia: vt de carcere edu-
 cat: id est de hoc mūdo: de sub sole vbi om-
 nia vanitas. **B**icit enim: omnia vanitas et
 presumpcio spirit': in omni tpe homis quo
 ipse laborat sub sole. **E**rgo extra istū mun-
 dum nescio quare: q' pollicet nobis deus
 quid futuri sum'. forte ideo de loco isto cla-
 mam': **E**duc de carcere animā meā. **A**ni-
 ma nostra per fidē et spem in christo est: si-
 cut paulo ante dixi: **V**ita vestra abscondita
 est cū christo in deo: corpus aut nostrū in
 isto carcere: in isto mūdo. **S**i diceret: educ
 de carcere corpus meū: securi acciperem'
 carcerē mūdū: **F**ortasse tamē ppter aliqua
 que nos tenēt desideria terrena: cōtra que
 luctamur et dimicam': q' video aliā legē in
 mēbris meis repugnātē legi mētis mee: et
 recte dicim': **E**duc de carcere animā meā
 de hoc mūdo: id est de laborib' et pressuris
 huius seculi. **N**on enī caro quā tu fecisti:
 sed corruptela carnis et pressurē et tempta-
 tiones: carcer mihi sunt. **A**liqui aut dixe-
 runt: carcerē istuz et spelūcā: corpus hoc
 esse: vt hoc sit: educ de carcere animam
 meā. **S**ed et iste intellect' vacillat aliquātū-
 lum. **Q**uid enim magnū: educ de carcere
 animā meā: educ de corpore animā meā:
Latronū anime et sceleratorū nōne exeunt
 de corpore: et eunt in peiores penas: q' hic
 ptulerūt: **Q**uid enī magnū petūt: educ de
 carcere animā meā: cū siue sero: siue cito:
 necesse sit hinc exire: **F**orte iustus dicit: iā
 moriar: educ de carcere isto corpis animā
 meā. **S**i nimis festinat: nō habet caritatē.
Besiderare quidē hoc debet et cōcupisce-
 re: sicut ap'us ait: **C**oncupiscētā habens
 dissolui et esse cū christo: multo enī magis

optimū. **S**z vbi est caritas: **E**rgo sequit.
Manere in carne: necessariū ppter vos.
Si de corpe ergo educat deus q' volue-
 rit: posset dei et corpus n' in carcer: nō q'
 carcer est qd fecit deus: s' q' penale et mor-
 tale. **B**uo enī cōsiderāda sunt in n'ro cor-
 pore: signētū dei: et pena meriti. **T**ota ista
 forma: status: incessus: mēbra ordinata:
 sensuū dispositiōes: videre: audire: olfate-
 re: gustare: cōtingere omnis hec compago
 et fabricē distinctio non potuit fieri: nisi a
 deo: qui oīa operat' est: celestia: terrestria:
 summa et ima: visibilia et inuisibilia. **Q**uid
 ergo ibi penale nostruz: **C**orruptibilis
 caro: q' fragilis: q' mortalis: q' indigens:
 hoc nō erit in premio. **N**on enī corpus nō
 erit: cum corpus resurgat. **S**z quid ibi nō
 erit: **C**orruptio. **C**orruptibile enī hoc in-
 duet incorruptionē. **E**rgo si caro tibi car-
 cer est: nō corpus est carcer tuus: s' corru-
 ptio corpis tui. **C**orpus enī tuū fecit deus
 bonū: q' bonus est: corruptionē intulit iu-
 stus: q' iudex est. **I**llud habes de benefi-
 cio: illud habes de supplicio. **H**oc g' forte
 dixit: **E**duc de carcere animā meā: educ de
 corruptiōe animā meam. **S**i sic intelliga-
 mus: non est blasphemia: intellectus con-
 stat. **A**d extremū fratres sic arbitroz: hoc
 dixit: **E**duc de carcere animā meam: educ
 de angustia: **G**audēt enim homini et car-
 cer latus est: et tristi pratum angustuz est.
Ergo orat se educi ab angustia. **Q**uis enī
 in spe latitudinē habeat: in re tamē presen-
 ti angustat. **A**tende angustias: apostoli:
Non habui requiē spiritui meo dixit: quia
 non inueni **L**ytum fratrem meū. **A**lio loco:
Quis infirmat et ego nō infirmoz: **Q**uis
 scandalizat et ego nō vroz: **Q**ui ergo infir-
 mabat et vrebatur: nōne in penis et carce-
 re erat: **S**ed iste pene ex caritate coronam
 parturiūt. **E**nde iterū dicit: **S**upereff mi-
 hi corona iusticie: quā reddet mihi domi-
 nus in illa die iustus iudex. **A**d hoc valet:
Educ de carcere animā meā: vt confitear
 nomini tuo. **J**am educta de corruptione:
 quid habet cōfiteri? **P**eccata nō ibi sunt:
 sed laudes sunt. **B**uobus aut modis cō-
 fessio intelligat: et in peccatis nostris: et in
 laude dei. **I**n peccatis nostris nota est cō-
 fessio: et ita nota omni populo: vt q' auditi
 fuerit nomē cōfessionis: in lectiōe: siue in
 laude dicat: siue de peccatis dicat: currāt
 pugni ad pectus. **N**otū est g' nomē p'fessio-
 nis de pctō: **C**ōfessionē in laude queram'.

Ubi inuenim? Habes in scripturis: Et hec dicit in p̄fessione: Opera dñi vniuersa qm̄ bona valde. Ergo hic cōfessio laudis est. Alio loco ipse dñs dicit: Cōfitebor tibi pater dñe celi et terre: Quid cōfitebar? Nunquā pctā: Christi ergo p̄fiteri erat laudare. Et audi laudē patris: qz abscondisti hec inquit a sapiētib⁹ et prudētib⁹: et reuelasti ea paruulis. Quis ergo post istas corruptiones angustū habitauimus in domo dei: tota vita nostra non erit nisi laus dei. Jam sepe vobis expositū est: qz recedente necessitate om̄ia negocia necessitatis intercidūt: qm̄ nō erit qd̄ ibi agam⁹. Non dico die et nocte vbi nox nō est: sed toto die cuz vnus dies est: nō erit quid ibi agam⁹: nisi laudem⁹ quē diligim⁹: qz tūc et videbim⁹. Modo nō visum desideram⁹ et laudam⁹: tūc visum quod amam⁹: quomō laudabim⁹? Sine fine erit laus: qz sine fine amor. Quia ergo hoc ibi agemus: ideo educ de carcere animā meam vt cōfiteatur nomini tuo: Beati enim qui habitāt in domo tua dñe: in secula seculorū laudabūt te. **Modo** impedit carcer: quia corpus quod corrumpit aggrauat animā. Non corpus aggrauat animā: nam et tunc habebim⁹ corpus: sed corpus quod corrumpit. Ergo carcerē facit nō corpus: sed corruptio. Educ de carcere animā meā vt cōfiteatur nomini tuo. Jam vox que sequit̄ ex capite sonat dñi nr̄i Jesu christi. Et est talis ip̄a: qualis hesternā vltima. Hesternā enim vltima: si meministis hec fuit: Singularis ego sum donec transeā. Et hic que est vltima: **Ubi** sustinebūt iusti ⁊ quoadulsc̄ retribuas mihi.

Alia s̄ra.
⁊ expectat.
⁊ donec.

Explicit tractat⁹ de ps̄. CXLII.
Incipit tractat⁹ de ps̄. CXLII.

De psalmo quē cantauim⁹ iam loquar qd̄ dñs dederit caritati vestre. Hesternō die psalm⁹ breuior tractabam: sed spaciū t̄pis dabat nobis copiam etiā de paucis multa dicēdi: Nunc qm̄ prolitior psalm⁹ est: nō debem⁹ tantū in singulis versib⁹ immorari: ne forte non cōcedat dñs facultatē: vt totuz peragrarē valeamus. **Titulus** psalmi est: **Psalmus** David: qm̄ eum filius suus persequēbatur. In regnorū libris nouim⁹ hoc factuz esse: extitisse inimicū Absalon patri suo: gessisse p̄tra illū nō solum civile: verū etiā domesticū bellū: illum autē nō deiectū inique sed humiliatuz: pie accepisse a dño

disciplinā: sustinuisse medicinā: non retribuentē iniquitati iniquitatē: sed paratum cor habuisse ad sequendā dñi voluntatē. Ille David ita laudabilis: sed alius Batiā vere manu fortis qd̄ interpretat̄ David dñs noster Jesus christus agnoscēdus est nobis. **Preterita** enī illa facta figure fuerant futuroz. **Hec** diu cōmendādū est qd̄ sepe audistis: qd̄ optime retinctis. Quera mus ergo in hoc psalmo dñm et saluatorē nostrū Jesum christū p̄nūciatē se p̄ hāc p̄phetiam: et quid futurū esset in hoc t̄pe per ea que pridē facta sunt p̄dicantē. Ipse etiā se in p̄phetis p̄dicabat: qm̄ ipse est verbum dei: nec illi tale aliqd̄ dicebāt: nisi pleni verbo dei. Annūciabāt ergo christū pleni christo: et illi est venturuz p̄cedebāt: quos p̄cedētes nō deserebat. Agnoscam⁹ ergo quē admodū et christū persequēbatur filius suus. Habebat enī filios de quib⁹ dicebat: Non ieiunabūt filij sponsi q̄d̄ cum eis est sp̄s: cū autē ab eis ablat⁹ fuerit sp̄s: tūc ieiunabūt filij sponsi. Ergo filij sponsi ap̄l: et inter hos persecutor diabolus Judas. **Passionē** itaqz suā in hoc psalmo p̄dicatur⁹ est christus: audiam⁹. Rursus autē ad hoc intentā faciam⁹ caritatē vestrā: nō docēdo qd̄ ignoratis: s; admonēdo qd̄ nō scitis: dñm et saluatorē nr̄m Jesū christū caput esse corpis sui: illū vnū esse mediatorē dei et hoim: hominē Jesum: natū ex virgine tāqz in solitudine: sic in apocalypsi audiui⁹. **Per** solitudines q̄ppe arbitroz qd̄ solus ita natus est. **Hūc** enī illa mulier peperit: rectuz p̄lm̄ in virga ferrea. **Hec** autē mulier antiqua est ciuitas dei: de qua in psalmo dicit: Gloriosa dicta sūt de te ciuitas dei. **Hec** ciuitas in itū habēs ab ipso Abel: sic mala ciuitas a Cayn. Antiqua ergo ista ciuitas dei semp tolerās terrā: sperans celum: que etiā hierusalē vocatur et syon: vtiqz de nato quodā in syon: et conditore ipsius syon: psalmus quidaz dicit: **Uater** syon dicit̄ homo. **Quis** homo? **Et** hō factus est in ea: et ip̄e fundauit eā altissim⁹. **Beniqz** ipse in syon factus est hō: sed humilis factus est hō: et idē ipse altissimus fundauit eā ciuitatē in qua factus est hō. Itaqz et illa mulier sole cooperiebatur: sole ipso iusticie: quē nō cognoscūt imp̄i: qui dicturi sūt in fine: Ergo errauim⁹ a via veritatis: et iusticie lumē nō luxat nobis: et sol nō ortus est nobis. Est ergo quidaz sol iusticie: qui non oritur imp̄is: **Eterū** istū